

51/2008. (IV. 24.) AB határozat

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság az Országos Választási Bizottság által országos népszavazás kezdeményezésére irányuló aláírásgyűjtő ív mintapéldánya és az azon szereplő kérdés hitelesítése tárgyában hozott határozat ellen benyújtott kifogás alapján meghozta a következő

határozatot:

Az Alkotmánybíróság az Országos Választási Bizottság 289/2007. (VIII. 23.) OVB határozatát megsemmisíti, és az Országos Választási Bizottságot új eljárásra utasítja.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

Indokolás

I.

Az Országos Választási Bizottság (a továbbiakban: OVB) a 289/2007. (VIII. 23.) OVB határozatával úgy döntött, hogy a magánszemély által benyújtott országos népszavazási kezdeményezés aláírásgyűjtő ív mintapéldányát hitelesíti. Az aláírásgyűjtő íven az alábbi kérdés szerepel:

„Egyetért-e Ön azzal, hogy a Magyar Köztársaság Országgyűlése a Magyar Villamos Művek Zrt. - hatályos törvényben foglaltak szerinti - tartós állami részesedésének (99%-os) mértékét a jövőben se változtassa meg?”

Az OVB megállapította, hogy az aláírásgyűjtő ív a törvényben meghatározott formai, valamint a népszavazásra feltenni kívánt kérdésre vonatkozó tartalmi követelményeknek eleget tesz, a hitelesítésnek akadálya nincs.

A törvényes határidőn belül kifogás érkezett az Alkotmánybírósághoz, melyben a kifogás előterjesztője a 289/2007. (VIII. 23.) OVB határozat megsemmisítését és az OVB új eljárásra utasítását kérte. Az indítványozó, hivatkozva a 15/2005. (IV. 28.) AB határozatra (ABH 2005, 165.), előadta, hogy a kérdés az Alkotmány 28/C. § (5) bekezdés a) pontjában foglalt tilalomba ütközik, mivel közvetlenül és jelentősen érinti a költségvetést. Álláspontja szerint az a jogszabályi környezet, amelynek alapján annak idején az Alkotmánybíróság az említett határozatát meghozta [alapvetően az állam tulajdonában lévő vállalkozói vagyon értékesítéséről szóló 1995. évi XXXIX. törvény (a továbbiakban: Priv. tv.)] nem változott meg, így az ott kifejtett indokolás jelen esetben is irányadó. Utalt továbbá a 27/2007. (V. 17.) AB határozatra is (ABK 2007. május, 387.). Ennek kapcsán előadta, hogy mindaddig, amíg az Országgyűlés nem tesz eleget a jogalkotási kötelezettségének, a népszavazási kezdeményezés nem hitelesíthető, mivel a kérdésben nincs utalás arra, mennyi ideig kötné az Országgyűlést a népszavazás eredménye.

II.

1. Az Alkotmány indítvánnyal érintett rendelkezése:

„28/C. § (5) Nem lehet országos népszavazást tartani:

a) a költségvetésről, a költségvetés végrehajtásáról, a központi adónemekről és illetékekről, a vámokról, valamint a helyi adók központi feltételeiről szóló törvények tartalmáról,

(...)”

2. Az országos népszavazásról és népi kezdeményezésről szóló 1998. évi III. törvény (a továbbiakban: Nsztv.) vonatkozó rendelkezése:

„13. § (1) A népszavazásra feltett konkrét kérdést úgy kell megfogalmazni, hogy arra egyértelműen lehessen válaszolni.”

III.

A kifogás az alábbiak szerint megalapozott.

1. Az Alkotmánybíróság hatáskörét a jelen ügyben az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 1. § h) pontja alapján a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény (a továbbiakban: Ve.) 130. §-a határozza meg. Az

Alkotmánybíróság eljárása ebben a hatáskörben jogorvoslati természetű. Az Alkotmánybíróság az OVB határozatában, valamint a kifogásban foglaltak alapján azt vizsgálja, hogy az aláírásgyűjtő ív hitelesítéséről szóló döntése során az OVB az Alkotmánynak és az irányadó törvényeknek megfelelően járt-e el [63/2002. (XII. 3.) AB határozat, ABH 2002, 342, 344.]. Az Alkotmánybíróság feladatát e hatáskörben eljárva is alkotmányos jogállásával és rendeltetésével összhangban látja el [25/1999. (VII. 7.) AB határozat, ABH 1999, 251, 256.].

2. Az aláírásgyűjtő ív mintapéldányán szereplő kérdésben a Magyar Villamos Művek Zrt. „hatályos törvényben foglaltak szerinti - tartós állami részesedésének (99%-os)” mértéke az OVB általi hitelesítés időpontjában hatályos Priv. tv. mellékletében foglalt rendelkezésnek felelt meg. Az Alkotmánybíróság a kifogás elbírálása során ugyanakkor figyelemmel volt a jogszabályi környezetben időközben bekövetkezett változásokra. Az indítványozó által is hivatkozott Priv. tv. I-V. fejezetét, 70-73. §-ait, 76. § (2) bekezdését, 77-78. §-ait és mellékletét az állami vagyronról szóló 2007. évi CVI. törvény (a továbbiakban: Ávtv.) 58. § (1) bekezdés *b*) pontja 2007. szeptember 25-ével, a Priv. tv. egészét pedig az Ávtv. 58. § (2) bekezdés *i*) pontja 2008. január 1-jével hatályon kívül helyezte. Az Ávtv. mellékletének a kifogás elbírálásakor hatályban lévő rendelkezése értelmében a tartós állami tulajdonú társasági részesedéssel működő társaságok között a kérdésben szereplő Magyar Villamos Művek Zrt. szerepel, ám a tartós állami részesedés legalacsonyabb mértéke már nem 99%, hanem 75%+1 szavazat. A kérdésnek a „hatályos törvényben foglaltak szerinti - tartós állami részesedésének (99%-os) mértékét” szövegrésze már nem felel meg a kifogás elbírálásakor hatályos állapotnak, ezért a kérdés félrevezetővé vált.

Az Nsztv. 13. § (1) bekezdése értelmében a népszavazásra feltett konkrét kérdést úgy kell megfogalmazni, hogy arra egyértelműen lehessen válaszolni. Az Alkotmánybíróság gyakorlatában az egyértelműség követelményének vizsgálata azt jelenti, hogy a népszavazásra szánt kérdés egyértelműen megválaszolható-e, azaz eldöntendő kérdés esetében arra „igen”-nel vagy „nem”-mel lehet-e felelni. Ahhoz azonban, hogy a választópolgár a népszavazásra feltett kérdésre egyértelműen tudjon válaszolni, az szükséges, hogy a kérdés világos és kizárólag egyféleképpen értelmezhető legyen. A kérdés egyértelműségének megállapításakor az Alkotmánybíróságnak vizsgálnia kell azt is, hogy a népszavazás eredménye alapján az Országgyűlés - az akkor hatályban lévő jogszabályok szerint - el tudja-e dönteni, hogy terheli-e jogalkotási kötelezettség, és ha igen, milyen. [51/2001. (XI. 29.) AB határozat, ABH 2001, 392, 396.; 101/2007. (XII. 12.) AB határozat, ABK 2007. december, 1223, 1227.; 103/2007. (XII. 12.) AB határozat, ABK 2007. december, 1236, 1239.]

A jogszabályváltozás következtében a kérdés már nem felel meg az egyértelműség követelményének, ugyanis tartalma a fent kifejtett okok miatt értelmezési problémákat vet fel. Mivel a kérdés nem hitelesíthető, az Alkotmánybíróság a Ve. 130. § (3) bekezdése alapján a 289/2007. (VIII. 23.) OVB határozatot hatályon kívül helyezte és az OVB-t új eljárásra utasította.

Az Alkotmánybíróság - figyelemmel az OVB határozatának a Magyar Közlönyben való megjelenésére - elrendelte e határozatnak a Magyar Közlönyben való közzétételét.

Dr. Bihari Mihály s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balogh Elemér s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Holló András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lenkovich Barnabás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lévay Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Paczolay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Trócsányi László s. k.,
előadó alkotmánybíró